

***Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego miasta Bytomia za rok 2024***

Bytom 2025

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Bytomia za rok 2024”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życie, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych oraz kształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast jest na stałym poziomie, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
	Wnioski	8
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.	Stan sanitarny szpitali	8
2.	Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	10
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	11
	Wnioski	11
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	11
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3.	Piekarnie	16
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6.	Akcje	16
7.	Działalność interwencyjna za 2024 rok	20
	Wnioski	21
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	22
	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	22
2.	Ocena jakości wody w pływalniach	23
3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	24
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	24
1.	Ocena wybranych grup obiektów	25
2.	Interwencje	25
	Wnioski	27
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	27
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	27
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	28

3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	30
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	30
5.	Interwencje	30
	Wnioski	30
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	31
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	31
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	32
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	33
4.	Choroby zawodowe	33
5.	Działalność interwencyjna	34
	Wnioski	34
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	35
IX.	Działalność w zakresie promocji zdrowia	37
X.	Działalność laboratoryjna	43
XI.	Podsumowanie	45

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2024 roku na terenie Bytomia przeprowadzono łącznie 800 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 915.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Bytomia w 2023 i 2024 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2023		2024		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmonelloza	26	19	17	12	↓
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	381	356	232	204	↓
A07.1	Giardioza (lamblioza)	1	0	11	0	↑
A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe	62	56	132	120	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	168	141	212	133	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	nd.
A23	Brucelloza: nowe zachorowania	1	0	0	0	↓
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	2	2	0	0	↓
A15-19	Gruźlica	61	59	48	48	↓
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	1	1	0	0	↓
A32	Listerioza	2	2	0	0	↓
A33-35	Tężec	0	0	1	1	↑
A37	Krztusiec	3	1	91	10	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	181	0	225	2	↑
A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz	58	33	50	28	↓

	Haemophilus influenzae typ B					
A48.1-2	Legionelloza	1	1	0	0	↕
A50-53	Kiła	18	1	17	2	↕
A54	Rzeżączka	2	0	5	0	↑
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	1	0	3	0	↑
A69.2	Borelioza z Lyme	55	9	72	12	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	nd.
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	nd.
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	26	0	27	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	2	2	5	5	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	2	2	↑
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	4	4	1	1	↕
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	nd.
B01	Ospa wietrzna	1053	0	512	1	↕
B05	Odra	0	0	0	0	nd.
B06	Różyczka	2	0	3	0	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,20-8; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	106	8	125	6	↑
B20-B24, Z21	HIV, AIDS	8	3	12	6	↑
B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3	0	3	0	bez zmian
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	nd.
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	nd.
J10	Grypa	5	3	1	0	↕

P37.1	Toksoplazmoza	1	1	1	1	bez zmian
J10-J11	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	131	12	1141	58	↑
J12.1;J20.5; J21.0;B97.4	Zakażenia wirusem RSV	19	11	122	70	↑
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	2621	58	1481	73	↓

W 2024 r. na terenie miasta Bytomia wystąpiło 12 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, to jest o 5 mniej niż w roku poprzednim.

Wszystkie ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 58 osób, odnotowano 13 przypadków zgonów, w tym 1 z powodu zakażenia, 12 z powodu chorób zasadniczych, zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*.

Na terenie Bytomia w 2024 roku zarejestrowano 6 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest o 10 mniej niż w roku poprzednim, wszystkie ogniska wystąpiły w szpitalach.

W 2024 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 21 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 12 mniej niż w roku poprzednim.

W tym 6 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 12 ognisk zakażeń przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez *Clostridium difficile*, 1 ognisko zakażeń wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC, ESBL, 1 ognisko zakażeń wywołanych przez wirusa grypy oraz 1 ognisko zakażeń wywołanych przez *Enterococcus faecalis*.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2024 r. nie zarejestrowano interwencji.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2024 roku na terenie miasta Bytomia sprawowano nadzór nad 42 punktami szczepień.

Skontrolowano 27 punktów szczepień, przeprowadzając 45 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W zakresie szczepień ochronnych zarejestrowano 1 interwencję, która dotyczyła wykonania szczepienia bez zgody opiekuna prawnego oraz braku udokumentowania wykonanych szczepień zalecanych w elektronicznej karcie szczepień. Przeprowadzono kontrolę w podmiocie leczniczym, która potwierdziła nieprawidłowości w zakresie braku udokumentowania wykonanych szczepień zalecanych w elektronicznej karcie szczepień. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono mandat karny w wysokości 300 zł i wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane. Interwencję uznano za zasadną.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imienne do PSSE w Bytomiu.

W 2024 r. poradnia POZ zgłosiły 431 dzieci oraz 416 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 13 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2024 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest niewielki wzrost wykonawstwa szczepień w 6 roku życia, natomiast nieznaczny spadek wykonawstwa szczepień przypominających u młodzieży 14 i 19 roku życia.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2024 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że nadal zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie miasta Bytomia w analizowanym okresie było występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.
2. Istotnym problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych z roku na rok wykazuje tendencję wzrostową.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2024 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10;
- SP ZOZ Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7;
- Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4.

Skontrolowano w roku sprawozdawczym wszystkie szpitale.

W nadzorowanych szpitalach łącznie przeprowadzono 60 kontroli, w tym 5 kontroli sanitarnych kompleksowych, 2 kontrole bloków operacyjnych, 3 kontrole centralnych sterylizatori, 27 kontroli sprawdzających, 4 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów kontroli zakażeń szpitalnych oraz 19 kontroli w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 4 szpitalach:

Nieprawidłowości dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów do dezynfekcji skóry, narzędzi, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, wyrobów medycznych;
- zniszczonych mebli (fotele do poboru krwi, sprzęt rehabilitacyjny, kozetki lekarskie, ławki i krzesła, stojaki na kroplówki, szafki służące do przechowywania sprzętu, regały, stoliki w pokojach przygotowania pacjenta i salach operacyjnych, wózki do transportu kontenerów, wózki do transportu pacjentów, lamy bakteriobójcze, rolety, drzwi kabin prysznicowych, brodzików, uchwyty w pomieszczeniach higieniczno - sanitarnych, urządzenie chłodnicze, wózki do transportu materiałów sterylnych, bateria umywalkowa, spłuczka w pomieszczeniu higieniczno - sanitarnym);
- złego stanu sanitarno- technicznego ścian i sufitów oraz wykładzin podłogowych w pomieszczeniach szpitala;
- zniszczonych futryn drzwiowych, odbojników na ścianach;
- niewystarczającej ilości regałów w magazynie sprzętu i aparatury w bloku operacyjnym;
- braku dokumentacji potwierdzającej przekazywanie odpadów medycznych o kodzie 180104 do utylizacji przez specjalistyczną firmę.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł. Wydano 9 decyzji nakazujących.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 21 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach, 1 decyzję uchylającą oraz 1 decyzję o wygaśnięciu.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących wymagań.

W 2024 r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiło 21 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu - 9 ognisk, w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 - 9 ognisk, w SP ZOZ Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 – 3 ogniska.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 19 kontroli.

Ponadto przeprowadzono 7 kontroli zapleczy szpitalnych (Szpital Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4, Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15, Wojewódzki Szpital Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu, Aleja Legionów 10; SP ZOZ Szpital Specjalistyczny nr 1 w Bytomiu, ul. Aleja Legionów 49; SP ZOZ Szpital Specjalistyczny nr 1 w Bytomiu, ul. Żeromskiego 7).

Skontrolowane zaplecza dwóch szpitali oceniono jako dobre.

Kontrola zaplecza w SP ZOZ Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu przy ul. Aleja Legionów 49 wykazała nieprawidłowości takie, jak: brak miejsca przeznaczonego do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych; brak zapewnionego pomieszczenia porządkowego umożliwiającego dodatkowo mycie i dezynfekcję środków transportu; zły stan sanitarno- techniczny ścian i sufitu w pomieszczeniu socjalnym dla pracowników, magazynie środków czystości, higienicznych, dezynfekcyjnych; szczeliny w wykładzinie pcv w przedsionku magazynu na odpady medyczne.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą;

Kontrola w SP ZOZ Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu, ul. Żeromskiego 7 wykazała nieprawidłowości takie, jak: brak miejsca przeznaczonego do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych, brak zapewnionego pomieszczenia porządkowego umożliwiającego dodatkowo mycie i dezynfekcję środków transportu. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą;

W Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu przy ul. Batorego 15 kontrola wykazała niewykonanie nakazu decyzji PPIS w Bytomiu dotyczącego zapewnienia pomieszczenia mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych. Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał decyzję zmieniającą termin realizacji zarządzenia.

W 2024 roku zarejestrowano 3 interwencje w zakresie działalności szpitali, które dotyczyły:

- nocowania bezdomnych w budynku szpitala. PPIS w Bytomiu wystosował pismo do szpitala w celu podjęcia działań. Dyrekcja szpitala poinformował o podjętych działaniach w zakresie zabezpieczenia budynku a interwencję uznano jako zasadną.
- złego stanu sanitarno - higienicznego Oddziału Psychiatrii. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości a interwencję uznano jako niezasadną.
- wystąpienia wszawicy w Oddziale Psychiatrii. PPIS w Bytomiu wystosował pismo do szpitala dotyczące załatwienia sprawy. W odpowiedzi zwrotnej dyrekcja szpital przekazał informację na temat podjętych działań a interwencję uznano jako niezasadną.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych

Ogółem w ewidencji na terenie miasta Bytomia znajdują się dwa obiekty. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole w obu zakładach opiekuńczo - leczniczych. Skontrolowane zakłady oceniono jako dobre, gdyż w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości stanu sanitarno – higienicznego.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajduje się 75 podmiotów, w skład których wchodzi 119 obiektów. Ponadto nadzorem objętych jest 27 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Bytomia w 2024 r. przeprowadzono 63 kontrole w 54 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 5 skontrolowanych obiektach, które dotyczyły:

- braku właściwego nadzoru nad skutecznością procesów sterylizacji,
- złego stanu sanitarno – technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach obiektów,
- zniszczonego urządzenia chłodniczego służącego do przechowywania odpadów medycznych,
- niesprawnych dozowników na mydło w płynie oraz na preparat dezynfekcyjny,
- niewłaściwego stanu sanitarno - higienicznego mebli, podajników na ręczniki, umywalek,
- braku wydzielania sprzętu do sprzątania poszczególnych stref czystości,
- zniszczonego sprzętu do sprzątania,
- braku termometru w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł. i wydano zalecenia doraźne.

Ponadto PPIS w Bytomiu wydał 2 decyzje nakazujące na poprawę stanu sanitarno – technicznego oraz 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanej decyzji.

W 2024 roku zarejestrowano 1 interwencję w podmiocie leczniczym udzielającym świadczeń ambulatoryjnych, która dotyczyła:

- wykonywania działalności medycznej bez wpisu do rejestru pomiotów wykonujących działalność leczniczą i podejrzenia braku spełnienia warunków higieniczno - zdrowotnych określonych dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku. Interwencję uznano za niezasadną.

Sprawę przekazano do rozpatrzenia według właściwości do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Śląskiej Izby Lekarskiej.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 160 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2024 r. skontrolowano 54 gabinety, przeprowadzając w nich 58 kontroli, w tym 54 kontrole sanitarne oraz 4 kontrole sprawdzające.

Nieprawidłowości stwierdzono w 4 obiektach, które dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku,
- uszkodzonego podajnika na preparat dezynfekcyjny,
- braku oznakowania pojemników na odpady medyczne, nieprawidłowych warunków przechowywania odpadów medycznych zakaźnych,
- braku termometru w urządzeniu chłodniczym do przechowywania odpadów,
- złego stanu sanitarnego urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych,
- braku umowy w zakresie przekazywania do utylizacji odpadów medycznych,
- niewłaściwego stanu sanitarnego mebli stanowiących wyposażenie obiektu,
- braku procedury postępowania z odpadami medycznymi,
- nieaktualnych zapisów w procedurze postępowania z odpadami medycznymi,
- braku dokumentacji potwierdzającej prowadzenie kontroli wewnętrznej,
- brak opracowanych procedur zapobiegających zakażeniom.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1400 zł. i wydano zalecenia doraźne.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły. W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

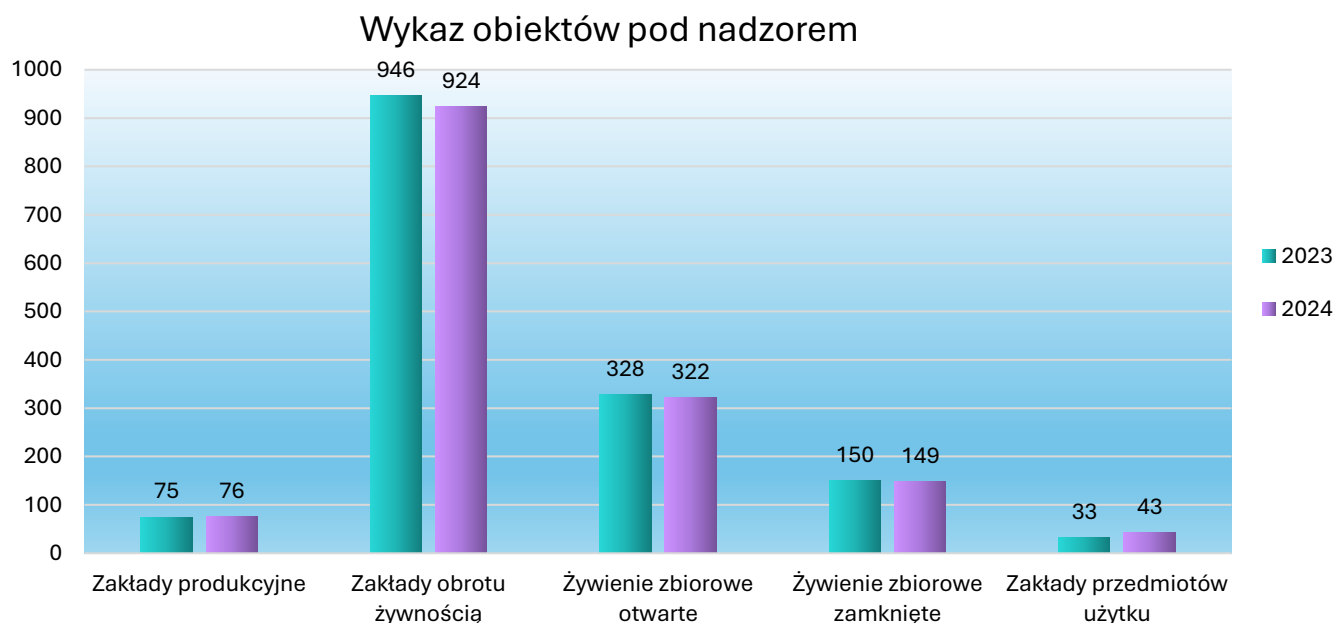
Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2024 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono w obiektach udzielających świadczenia ambulatoryjne nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Stan sanitarno - techniczny w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego.

III. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

W roku 2024 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Bytomia skontrolowali 765 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 50 % wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Bytomiu można stwierdzić, że w 2024 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zmniejszyła się w stosunku do 2023 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2024 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była mniejsza o 9 % niż w roku 2023.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2023 do 2024

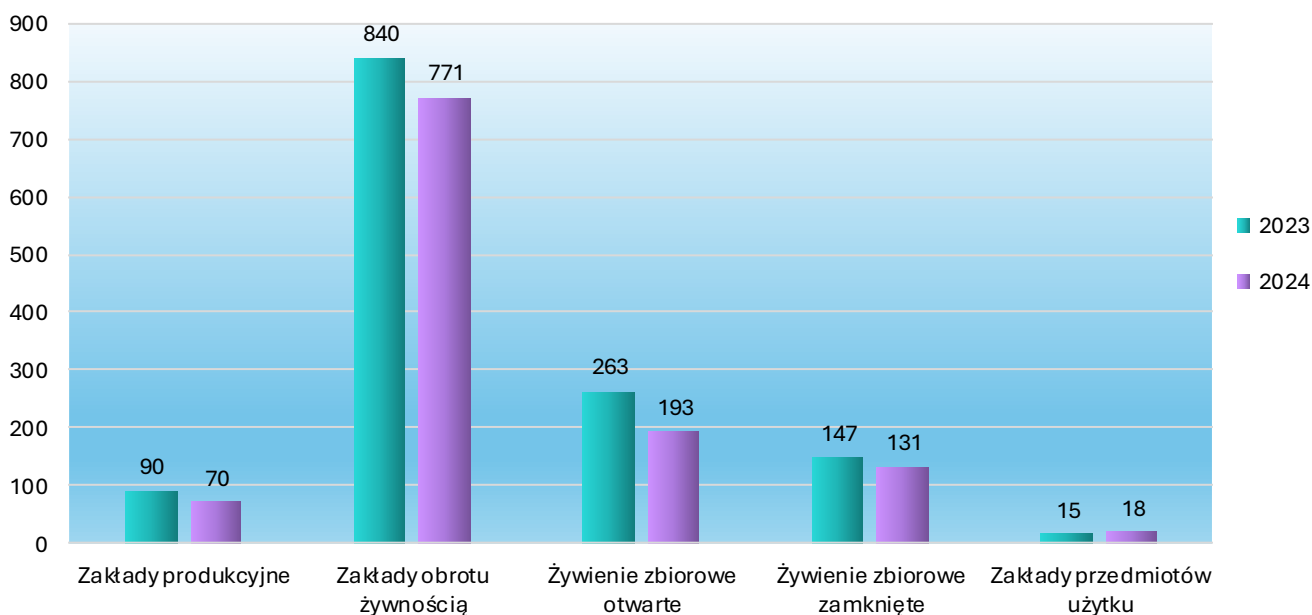
Rodzaj obiektu	Bytom			
	2023		2024	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	56	42	52	44
Obrót	344	278	355	307
Żywnienie otwarte	212	143	135	92
Żywnienie zamknięte	112	111	118	111
Materiały i wyroby	10	9	10	8
RAZEM	734	583	670	562

W roku 2024 wykonano 562 kontrole z 670 zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w 84 %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Bytomia w 2024 roku przeprowadzono 1183 kontrole. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono 22 kontrole sanitarne obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z organizowanymi półkoloniami zimowymi i letnimi dla dzieci oraz imprezami masowymi. Porównując dane z rokiem 2023 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2024 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

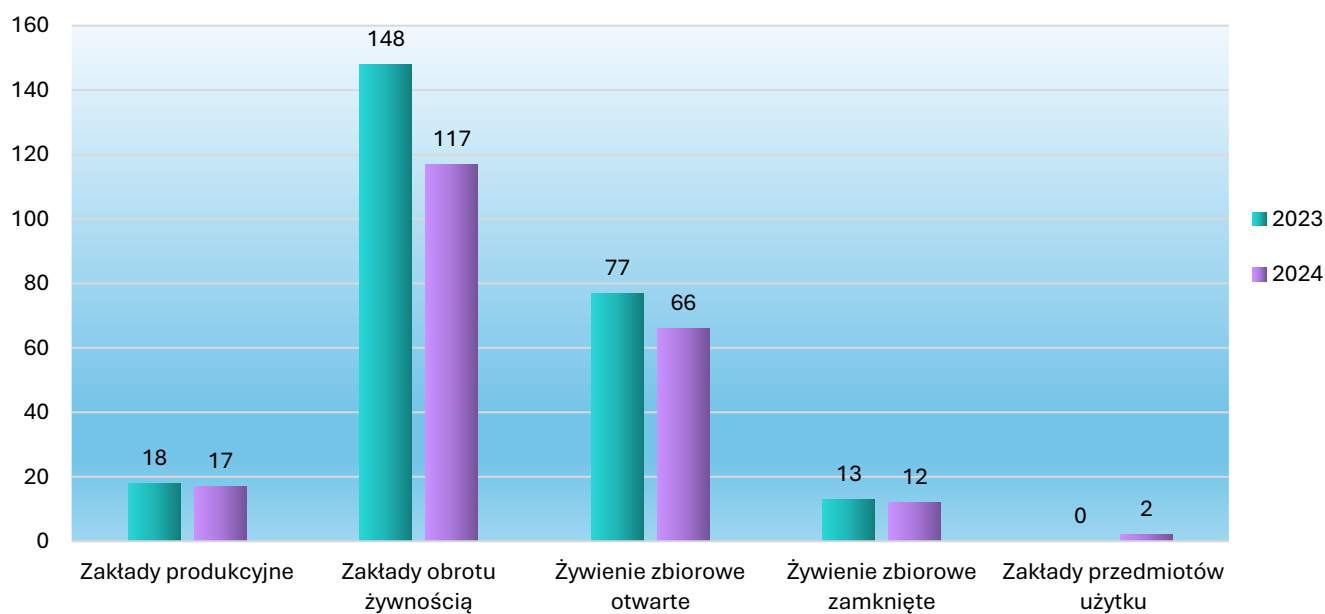
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. 771 (o ok. 8 % mniej niż w 2023 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o 22 % mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o 26 % w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o 11 % w stosunku do roku 2023. Ponadto w roku 2024 przeprowadzono 18 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2023 i 2024.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Bytom	1532	1514	852	765	1355	1183	256	214	12 / 4140	8 / 2915	73 - 16000	50 / 12850

W roku 2024 na terenie miasta Bytomia wydano ogółem **214** decyzji administracyjnych, tj. o **16 %** decyzji mniej niż w 2023 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2024 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku.

Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o 1 decyzję w stosunku do 2023 roku, w zakładach obrotu żywnością zmniejszyła się o 20 %, wśród zakładów żywienia

zbiorowego – otwartego liczba ta zmniejszyła się o 14 %, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego zmniejszyła się o 7 %.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2024 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2023 i 2024.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2023 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2024 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
Bytom	852	54	6	765	47	6

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- nieprawidłowe materiały pokrywające wyposażenie meblowe tj. nasiąkliwe, porowate, trudno zmywalne,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- braku prawidłowych warunków do mycia rąk oraz sprzętu i wyposażenia,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2023 i 2024.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2024 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
Bytom	852	73 / 16000	8,5	765	50 / 12850	6,5

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo 2 mandaty karne na kwotę 600 zł w 2 obiektach skontrolowanych w związku ze złożoną interwencją dot. niezgłoszonej działalności.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny produkcji,
- obecność szkodników w pomieszczeniach magazynowych i na sali sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych), żywność przechowywana bezpośrednio na posadzce,
- brudne urządzenia chłodnicze, zamrażalnicze,
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- brak segregacji żywności w urządzeniu chłodniczym,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak właściwych warunków do przebierania się przez personel.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o 23 (tj. o 31 %) mniej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2024 do badań laboratoryjnych na terenie miasta Bytomia pobrano 295 próbek (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 16 % więcej próbek niż w roku 2023, w którym pobrano 350 próbek. W roku sprawozdawczym nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 156 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 30 próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 83 próbki,
- pod względem znakowania ocenie poddano 126 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 26 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 15 próbek, tj. 5 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 21 próbek, tj. 6 %.

Pod względem zanieczyszczeń biologicznych liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 3, stwierdzono ślady bytowania szkodników mącznych (*1 próbka wytrzepek z koszyczków piekarniczych*).

Pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych dyskwalifikacji uległo 10 próbek (5 próbek lodów włoskich z automatu o smaku śmietankowym, w których stwierdzono obecność bakterii *enterobacteriaceae* oraz 5 próbek mięsa mielonego wieprzowego, w których stwierdzono obecność drobnoustrojów tlenowych mezofilnych).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych jest 28 piekarni, z których skontrolowano 24. W trakcie kontroli w 3 zakładach pobrano ogółem 6 próbek, w tym 6 próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. 3 próbki zostały zdyskwalifikowane ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2024 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Bytomia przeprowadzono 114 kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdowały się 2 wytwórnie oraz 41 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 12 zakładów. Ogółem przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

Ponadto w 2024 roku na terenie miasta Bytomia przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Imprezy masowe	NS-BŻ i NS-HK	8	8	8	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS-BŻ i PLW	1	1	8	0	0	0	0	0	0	Kontrola bez udziału przedstawiciela IW. Pobrano 15 próbek mięsa mielonego, 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych.
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	9	9	9	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS-BŻ i NS-HD	7	7	7	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	NS-E i NS-BŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS-BŻ i IF	51	29	29	0	0	0	0	0	0	Kontrole bez udziału IF
7.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS-BŻ	10	7	11	0	0	1	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu. 5 próbek było kwestionowanych, wydano decyzję płaćniczą i nakazującą

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS-BŻ	111	0	0	0	0	0	0	0	0	-
9.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS-BŻ	93	77	83	0	0	0	0	0	-	-
10.	Akcja szpitale	NS-BŻ	5	5	4	0	0	0	0	0	-	W 2 zakładach pobrano 2 jadłospisy dekadowe analiza jadłospisu nie wykazała nieprawidłowości.
11.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS-BŻ	22	22	22	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja olej słonecznikowy	NS-BŻ	44	44	44	0	0	0	0	0	0	-
13.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS-BŻ	45	45	37	1	0	0	3	650	0	-
14.	Akcja wody butelkowane	NS-BŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja mak	NS-BŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unierucha- miających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
RAZEM		-	416	264	272	1	0	-	3	650	-	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

7. Działalność interwencyjna za 2024 rok

Sekcja: NS-BŻ (POWIAT BYTOM)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem 55 , w tym anonimowych 11.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem 47, w tym anonimowych 9, zasadnych 17, w tym anonimowych zasadnych 2.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem 6.

L.p.	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	32 (+ 1 w 2025 r.)	30	32	2/9	11/2800	11/19	3 (w tym 2 przekazane i rozpatrzone)	0	- 1 interwencja zostanie rozpatrzona w 2025 r. - 1 interwencja przekazana całkowicie do PSSE Chorzów - 1 interwencja rozpatrzona i przekazana do WIIH Katowice - 1 interwencja rozpatrzona i przekazana do PIP Katowice - 2 interwencje bez rozpatrzenia - 5 interwencji z pobraniem 7 prób (w tym 1 próba z wynikiem nieprawidłowym)
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	13	9	7	1/3	3/1000	3/4	1	0	- 2 interwencje z nieczynnymi lokalami, brak możliwości podjęcia kontroli - 3 interwencje bez rozpatrzenia
3.	Obecność szkodników	6	5	6	1/3	2/800	2/3	1	0	- 1 interwencja przekazana całkowicie do PINB Tarnowskie Góry, WIOŚ Katowice
4.	Brak zachowanej higieny sprzedaży	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-

5.	Nieodpowiednie znakowanie	1	1	1	0/1	0/0	1/0	0	0	-
6.	Występowanie uciążliwych zapachów	1	1	1	0/0	0/0	0/1	1 (w tym przekazana i rozpatrzona)	0	-
SUMA		55 (+ 1 w 2025 r.)	47	48	4/16	16/4600	17/28	6 (w tym 3 przekazane i rozpatrzone)	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie bytomskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością. W roku 2024 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o 38 % w porównaniu do roku 2023, gdzie zgłoszono i rozpatrzono 34 interwencje.

WNIOSKI KOŃCOWE

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2024 jest mniejsza w stosunku do roku 2023.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 31% mniej mandatów karnych za zły stan sanitarno – higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2023 jak i 2024 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2024 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2023 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2024 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2024 r. w ramach nadzoru PPIS w Bytomiu nad jakością wody pobrano i przebadano 168 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz zarządców pływalni wynosiła 504.

W 2024 r. PPIS w Bytomiu wydał 11 decyzji administracyjnych w następujących zakresach:

- 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 6 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni,
- 4 dot. legionelli.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 147759,*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 17445 (SUW Bibiela; SUW Miedary; SUW Zawada; SUW Kozłowa Góra ;zbiorniki Murcki- woda mieszana ZUW Goczałkowice i ZUW Dzieńkowice; awaryjnie w czasie prowadzenia prac modernizacyjnych na sieci magistralnej); dystrybutor: Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o..)*

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrosławice oraz z ujęć powierzchniowych: Stacja Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie.

Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2024 r. na terenie miasta, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 42 próbki wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione przedsiębiorstwa na terenie miasta Bytomia wynosiła 260.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanego zakresu wartości stwierdzono w 3 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$. Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2024 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2024 r. eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosiło 198 awarii sieci wodociągowej (w tym 6 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2024 r. na terenie miasta Bytomia czynnych było 6 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 5 krytych i 1 odkryta).

W 2024 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 25 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chlor związany,
- chlor wolny,
- potencjał redoks,
- chloroform,
- ΣTHM .

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2024 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 244. Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- *Pseudomonas aeruginosa*,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chlor związany,
- chlor wolny,

- legionella,
- mętność,
- potencjał redoks,
- chloroform
- Σ THM.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 45, ul. Karpacka 27; Szkole Podstawowej nr 54, ul. Reptowska 86; Przedszkolu Miejskim nr 10, ul. Strzelców Bytomskich 152 oraz OSIR ul. Parkowa 1 i Stowarzyszenie Centrum Działalności Podwodnej Nurek Bytom, ul. Chorzowska 28 a była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni OSIR, ul. Wrocławska w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych przez zarządcę pływalni działań naprawczych stężenie chloroformu oraz Σ THM utrzymywało się na podwyższonym poziomie).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

W 2024r. skontrolowano jakość ciepłej wody w 12 obiektach, w tym:

- 4 szpitale,
- 1 areszt/szpital,
- 1 domy pomocy społecznej,
- 2 świadczące usługi hotelarskie,
- 1 noclegownia,
- 1 internat,
- 2 zakłady opiekuńczo - lecznicze.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 4 obiektach:

- Szpital Specjalistyczny nr 2, ul. Batorego 15,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4, al. Legionów 10,
- Szpital Specjalistyczny nr 1, ul. Żeromskiego 7,
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, ul. Krakowska 30.

PPIS w Bytomiu wydał 4 decyzje nakazujące podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Do końca 2024 r. sieć była nadal skolonizowana Szpitalu Specjalistycznym nr 2, ul. Batorego 15 i prowadzono prace naprawcze). W pozostałych obiektach decyzje zostały wykonane i nie stwierdzono skolonizowania sieci.

Ogółem w 2024 r. na obecność bakterii legionella pobrano 101 próbek wody, w tym 40 próbek było kwestionowanych.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 r. spośród 643 obiektów użyteczności publicznej ujętych w ewidencji kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 196 obiektach, gdzie łącznie przeprowadzono 207 kontroli.

Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty

świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2024 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 11 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 10 obiektów, przeprowadzając 10 kontroli. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno - sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2024 r. ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym wykazano 3 obiekty. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno - sanitarne jak oraz techniczne i były wydane decyzje administracyjne nakazujące.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W roku 2024 skontrolowano 109 zakładów z 311 objętych nadzorem PPIS w Bytomiu. W tej grupie obiektów nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 450 zł. Przyczyną nałożenia mandatów karnych był brak opracowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz zły stan sanitarny pomieszczeń zakładów.

W 2024 r. wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące na stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości, z czego 2 decyzje zostały wykonane, co potwierdziły kontrole sprawdzające, natomiast pozostałe 2 zostały wydane z terminem wykonania w 2025 r.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów nie uległ poprawie. Na koniec roku sprawozdawczego 2 obiekty oceniono ze złym stanem, podobnie jak w 2023 roku.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowanych jest łącznie 168 obiektów takich jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne. Skontrolowano 25 obiektów, wydano 3 decyzje nakazujące, z których 2 zostały wykonane w całości, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające.

W porównaniu do roku 2023, stan higieniczno - sanitarny obiektów uległ poprawie.

2. Interwencje

W 2024 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęły ogółem 64 wnioski mieszkańców o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Bytom. PPIS w Bytomiu rozpatrzył 48. 26 spraw wymagało jedynie pisemnej odpowiedzi do strony, w 19 przypadkach przeprowadzono kontrole a w 3 przypadkach przeprowadzono wizje. 7 interwencji zostało

przekazanych bez wstępnego rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami, 8 interwencji pozostało bez rozpatrzenia (strony wnoszące o interwencję nie uzupełniły braków formalnych w zgłoszeniach mino pisemnego wezwania o uzupełnienie brakujących danych), 1 sprawa która wpłynęła pod koniec 2024 r. została rozpatrzona w 2025 r. Łącznie przeprowadzono 21 kontroli interwencyjnych. W wyniku tych kontroli, wydano 1 decyzję nakazującą i. 1 interwencja okazała się zasadna.

Największa liczba zgłoszonych interwencji, bo aż 25 dotyczyła sprawy związanych ze złym stanem sanitarnym mieszkań i związanych z tym uciążliwości. 4 zgłoszenia zostały bez wstępnego rozpatrzenia przekazane do właściwego organu, 1 zgłoszenie pozostało bez rozpatrzenia.

20 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 15 interwencji wymagało jedynie pisemnej odpowiedzi do strony, w 3 przypadkach przeprowadzono kontrolę i w 3 przeprowadzono wizje. Wniesione interwencje okazały się niezasadne.

Dużą liczbę zgłoszonych interwencji (15) stanowiły sprawy dotyczyła złego stanu sanitarnego budynków, klatek schodowych, piwnic, i strychów. 1 zgłoszenie zostało przekazane do rozpatrzenia właściwemu organowi, 4 zgłoszenia pozostały bez rozpatrzenia, 1 sprawa która wpłynęła pod koniec roku została rozpatrzona w 2025 r.

9 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 2 interwencje rozpatrzono w formie pisemnej odpowiedzi do strony, 7 spraw wymagało przeprowadzenia kontroli. Przeprowadzono łącznie 8 kontroli sanitarnych. Wydano 1 decyzję nakazującą. 1 interwencja okazała się zasadna.

Zasadna interwencja dotyczyła:

Budynku mieszkalnego w Bytomiu przy ul. Antoniego Wolnego 17. Kontrola wykazała nieprawidłowości występujące w częściach wspólnych dla lokatorów budynku tj.: zalegające odchody gołębi na całej powierzchni podłogi poddasza, również pomiędzy i pod belkami; parapety okienek bocznych, zabezpieczonych siatką na poddaszu; elewacja przy okienkach poddasza; co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na właściciela budynku tj. Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. przy ul. Strzelców Bytomskich 207 w Bytomiu z terminem wykonania do dnia 30.11.2024 r. Sprawa w toku.

Kolejną dużą grupę zgłoszonych interwencji stanowiły sprawy związane z obiektami użyteczności publicznej (11 zgłoszeń). 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia (strona wnosząca nie uzupełniła braków formalnych w zgłoszeniu) natomiast 10 interwencji PPIS w Bytomiu rozpatrzył w całości. 4 sprawy zostały rozpatrzone pismem do strony a w 6 przypadkach przeprowadzono kontrole. Łącznie przeprowadzono 7 kontroli. Wniesione interwencje okazały się niezasadne.

W sprawie złego stanu sanitarnego posesji wpłynęło 10 interwencji. 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia, 9 PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 3 sprawy wymagały przeprowadzenia kontroli. Interwencje okazały się niezasadne.

Pozostałe 3 interwencje dotyczyły:

- 1 sprawa dotyczyła dokarmiania przez sąsiada gołębi na balkonie. Sprawa pozostała bez rozpatrzenia;
- 1 sprawa dotyczyła nowo zakupionego łóżka zainfekowanego pluskwami. Sprawa pozostała bez rozpatrzenia;
- 1 sprawa dotyczyła nielegalnego składowania odpadów i możliwości skażenia środowiska. Sprawa została przekazana do rozpatrzenia do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach i w Krakowie.

Wnioski:

1. W roku 2024, podobnie jak w roku ubiegłym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 196 obiektów, wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących. Na podstawie analizy liczby wydanych decyzji, która w 2024 roku wynosiła 7, a w 2023 roku 16 oraz liczby obiektów ocenionych jako ze złym stanem sanitarnym których w 2024 było 3 natomiast w 2023 roku było aż 10, można ocenić, iż stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej uległ poprawie.
2. W 2024 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zwiększyła się o 3 (w 2023 r. wpłynęło 61 zgłoszeń, w 2024 r. wpłynęły 64 zgłoszenia), natomiast o 7 zmniejszyła się ilość interwencji zasadnych (w 2023 r. zasadnych okazało się 8 interwencji a w 2024 r. było to tylko 1 zgłoszenie).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2024 r., na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 223 obiekty, w tym 39 sezonowych. Skontrolowano 122 placówki, co stanowi 54,7 % całości. W porównaniu z rokiem 2023 liczba obiektów zwiększyła się.

W roku sprawozdawczym utworzono nową placówkę, tj.: Placówka Opiekuńczo Terapeutyczna przy Placu Jana 13.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2024 r., pod nadzorem były 53 szkoły, w tym 27 szkół podstawowych, 3 szkoły policealne, 12 zespołów szkół w tym 1 specjalny, 5 LO, 2 technika, 1 szkoła branżowa oraz 3 szkoły specjalne.

Przeprowadzono 77 kontroli, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano trzy nowe decyzje nakazujące, liczba ta utrzymuje się na stałym poziomie w porównaniu z rokiem 2023.

Zwiększyła się liczba decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w latach wcześniejszych i wynosi 14.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

W roku sprawozdawczym cztery placówki wykonały w całości decyzje wydane w latach wcześniejszych.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 1850 uczniów, w 103 oddziałach dziesięciu szkół podstawowych. Badania wykazały, że 188 przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister, powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2024 r., pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 59 przedszkoli. W tych obiektach przeprowadzono 65 kontroli, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedszkolach w roku sprawozdawczym wydano 6 nowych decyzji nakazujących.

Wydano 4 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania nakazów decyzji wydanych w latach poprzednich. W porównaniu do 2023 r. liczba decyzji prolongujących utrzymuje się na stałym poziomie.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno - higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, a nakazy ujęte w decyzjach nie są realizowane terminowo.

W 2024 r., cztery placówki wykonały w całości decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono 14 kontroli w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, w zakresie których wydano 2 decyzje nakazujące dotyczące ogrodzenia terenu przedszkoli. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach a piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami.

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem było 15 placówek, w tym 1 klub malucha. W 2024 r., przeprowadzono 18 kontroli placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w trakcie których stwierdzono, że stan sanitarno - higieniczny i techniczny pomieszczeń na terenie placówek jest prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2024 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 13 świetlic środowiskowych oraz 3 warsztaty terapii zajęciowej. Przeprowadzono łącznie 8 kontroli, w trakcie których stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2024 roku dokonano pomiarów mebli edukacyjnych w 4 przedszkolach oraz w 5 szkołach podstawowych. Łącznie badaniem objętych zostało 941 dzieci w 55 oddziałach.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba placówek objętych oceną w ww. zakresie. Wydano trzy decyzje nakazujące (1 przedszkole, 2 szkoły), w zakresie dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Nieprawidłowości stwierdzono w trzech oddziałach, gdzie 90 dzieci korzystało z mebli niedostosowanych do zasad ergonomii. W czasie przeprowadzanych kompleksowych kontroli, stwierdzono że placówki

są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach i dostosowanych do zasad ergonomii oraz posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2024 r. w 9 szkołach (111 oddziałach), dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny zgodnie z wymogami § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (jedn. tekst Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 z późn.zm.). Uwzględniają potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Ilość kontroli w ww. zakresie w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji nakazujących dot. nieprawidłowości bloku sportowego i miejsca do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W 2024 r., prolongowano 7 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych.

W porównaniu z rokiem 2023 r., liczba ta zwiększyła się. Wyegzekwowano 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych w ww. zakresie.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież sporadycznie korzysta z natrysków. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska lub teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli, we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno -higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2023 r., jak i w 2024 r.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Zarówno w 2023, jak i w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ bieżącej, zimnej wody. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach, w pojemnikach prawidłowo

oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. We wszystkich placówkach stan skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami wraz z elektronicznymi wagami medycznymi.

Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym. Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz w środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2024” zgłoszonych zostało 14 turnusów zimowego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 9 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 357 dzieci i młodzieży.

W ramach akcji „Lato 2024” zgłoszonych zostało 23 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii, w trakcie którego, przeprowadzono 9 kontroli.

Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 307 dzieci i młodzieży.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej.

5. Interwencje

W 2024 r. zgłoszono jedną interwencję dotyczącą braku środków higieny osobistej w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych dla uczniów w szkole podstawowej, interwencja okazała się niezasadna.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych w roku sprawozdawczym utrzymuje się na stałym poziomie i wynosiła 19;
- wydano 9 nowych decyzji administracyjnych, liczba ta w porównaniu do roku 2023, zwiększyła się,
- w roku sprawozdawczym zrealizowano w całości 8 decyzji nakazujących.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie

odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno-zdrowotnych.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania edukacyjno-informacyjne, w ramach prowadzenia kontroli, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne z zakresu wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia bakterii z rodzaju *Legionella* oraz właściwego utrzymania i eksploatacji wewnętrznych sieci wodociągowych.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie miasta Bytom nadzorem objętych były 383 obiekty, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2024 r. przeprowadzono 140 kontroli w 119 obiektach, wydano 42 decyzje administracyjne związane z nadzorem i 42 decyzje w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytomia skontrolowano 87 zakładów, przeprowadzono 123 kontrole w tym 11 interwencyjnych. W 21 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- brak rejestru i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia; zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych (brudne, zakurzone z ubytkami tynku, zagrzybione ściany i sufity, ubytki w płytkach ściennych i podłogowych, ubytki w wykładzinach podłogowych, zniszczone umywalki, zniszczone baterie, zardzewiałe urządzenia grzewcze, brak żarówek w punktach świetlnych);
- zniszczone krzesła stanowiące wyposażenie stanowisk z monitorem ekranowym;
- brak stanowiskowych instrukcji bhp; przekroczenie NDS pyłów mąki na stanowiskach pracy, w ocenie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględnia się wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia a w szczególności czynnika biologicznego;
- pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania posiłków własnych, jak również odzieży własnej;
- brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;

- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 20 decyzji administracyjnych nakazujących. Ponadto na wniosek stron wydano 18 decyzji zmieniające termin wykonania nakazów wcześniej wydanych decyzji, 1 decyzję uchylającą wykonanie nakazów w związku z zakończeniem działalności produkcyjnej i 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne w związku z wykonaniem stwierdzonych nieprawidłowości przed wydaniem decyzji nakazującej.

Na koniec 2024 r. w 4 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, mikroklimat gorący). Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych, są odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy zostali poinformowani o narażeniu i wyposażeni w środki ochrony osobistej, a także zostają poddawani badaniom profilaktycznym lekarskim oraz monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych przez pracodawców.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 27 kontroli, w tym 11 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, detergenty, produkty biobójcze, prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 oraz 16 kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrole odbyły się w zakresie oceny kart charakterystyki, oznakowania i składu produktów, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi. 3 kontrole przeprowadzono w ramach zgłoszonych wniosków o interwencje. W 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- nieprawidłowo oznakowanych produktów kosmetycznych ze względu na brak nr partii lub oznaczenia pozwalającego na jednoznaczną identyfikację produktu oraz ze względu na obecność substancji zakazanych i brak na opakowaniu jakiegokolwiek tzw. „daty minimalnej trwałości”, wobec czego wydano decyzję administracyjną nakazującą wstrzymania udostępniania nieprawidłowo oznakowanych produktów kosmetycznych oraz wycofania z obrotu produktów kosmetycznych. Ponadto PPIS w Bytomiu nałożył na jednego z przedsiębiorców administracyjną karę pieniężną w wysokości 2500 zł.;
- wprowadzanego do obrotu detergentu klasyfikowanego jako stwarzający zagrożenie dla zdrowia, który nie posiadał oznakowania w języku polskim zgodnego z aktualnym stanem prawnym; a informacje zawarte na etykiecie detergentu były niespójne z treścią karty charakterystyki m.in. podano niewłaściwe hasło ostrzegawcze (niezgodne z klasyfikacją mieszaniny), niewłaściwy identyfikator produktu (nazwa handlowa) oraz nazwy składników zawartych w mieszaninie. W związku z nakazano wycofanie z obrotu przedmiotowego detergentu do czasu prawidłowego oznakowania.

Na terenie miasta Bytom znajduje się jeden podmiot zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak: fosfor czerwony, nadmanganian VI potasu, toluen, aceton, kwas siarkowy, kwas solny. Przedsiębiorca zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazuje do PPIS w Bytomiu informacje dotyczące ilości wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom przedmiotowych substancji oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel. Przeprowadzona kontrola w zakresie wprowadzania do obrotu fosforu czerwonego, nie wykazała nieprawidłowości.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2024 r. na terenie miasta Bytom nie było zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Pracownicy na bieżąco dokonują weryfikację stron internetowych w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2024 PPIS w Bytomiu wydał 42 decyzje w sprawie chorób zawodowych, w tym 26 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 16 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Stwierdzone choroby zawodowych w 2024 r. obejmowały 22 przypadki pylicy płuc, 1 przypadek przewlekłego obturacyjnego zapalenia oskrzeli, przewlekłej choroby narządu głosu, nowotwór złośliwy – rak płuca oraz przewlekłej choroby układu ruchu – przewlekłe zapalenie okołostawowe barku. Choroby te były spowodowane działaniem pyłów zwłókniających, pyłów i gazów drażniących, nadmiernym wysiłkiem głosowym, pyłami zawierającymi wolną krystaliczną krzemionkę oraz sposobem wykonywania pracy obciążającym kończyny górne, wymagającym okresowo unoszenia kończyn górnych powyżej poziomu barków.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2023 i 2024

Numer choroby zawodowej i nazwa	2023 r.	2024 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz.3 - pylice płuc	15	22
Poz. 5 – przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...)	0	1
poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu	0	1
poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	0	1
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	0	1
Razem	15	26

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Bytomia w porównaniu do roku 2023 zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 15 na 26 przypadków). W roku 2024 pojawiły się przypadki, których nie notowano w 2023 r., tj. przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...), przewlekłe choroby narządu głosu, nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi oraz przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy. Ponadto zwiększyła się ilość stwierdzonych pylic płuc.

Działalność interwencyjna

W 2024 r. wpłynęło 7 wniosków o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły:

- złego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń higienicznosanitarnych dla pracowników w podmiocie leczniczym;
- złych warunków składowania i przechowywania soli drogowej używanej w działalności zakładu oraz gromadzenia odpadów, powstających w ramach prowadzonej działalności;
- nieprawidłowych warunków pracy przy produkcji woreczków nikotynowych;
- sprzedaży nieprawidłowo oznakowanych kosmetyków,
- złych warunków sanitarnohigienicznych w kioskach RUCHU;
- niskiej temperatury w pomieszczeniach sprzedaży w sklepach „ŻABKA”;
- wprowadzania do obrotu niewłaściwie oznakowanego detergentu.

W związku ze zgłoszonymi interwencjami przeprowadzono 14 kontroli, z czego 8 kontroli wykazało nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji nakazujących. Za bezzasadne znano 2 interwencje, które dotyczyły złych warunków składowania i przechowywania soli drogowej używanej w działalności zakładu oraz gromadzenia odpadów, oraz niskiej temperatury w pomieszczeniach sprzedaży w sklepach ŻABKA.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. W porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy poprawie.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne.
3. W zakresie chorób zawodowych w 2024 r. zaobserwowano wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.
4. W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania informacyjno - edukacyjne. Omawiano zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, wskazywano przepisy regulujące powyższe zagadnienia. Działania edukacyjno - informacyjne prowadzono również podczas nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, gdzie omawiano wymagania dotyczące oznakowania opakowań produktów kosmetycznych, produktów biobójczych, detergentów oraz innych produktów wprowadzanych do obrotu. Podczas kontroli sprawdzano również realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywnościowo - żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, obiekty przemysłowe, zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką wodno - ściekową, obiekty sportu i rekreacji oraz inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 3 opinie uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- b. 4 opinie w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

Ad a. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap II – dla terenu Karbia,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap III – dla terenu Szombierek Południowych i Łagiewnik Zachodnich,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap IV – dla terenu położonego w rejonie ulicy Siemianowickiej.

Ad b. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Dworcowej, Strzelców Bytomskich i Stanisława Witczaka w Bytomiu - II etap,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap I – dla terenu położonego w rejonie ulicy Brzezińskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie Placu Jana w Bytomiu,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej i wschodniej części Miechowic w Bytomiu.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 93 wnioski dotyczące tego zagadnienia (w roku 2023 uzgodniono 55 wniosków).

Ad. 3. W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- 10 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 4 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań, zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno - sanitarne w miejscach pracy, poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inne – ok. 25%, inwestycje związane z gospodarką odpadami, inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową oraz obiekty przemysłowe – po ok. 19%, inwestycje drogowe – ok. 12%, obiekty sportu i rekreacji – ok. 6%.

W roku 2023 wydano 10 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Ad. 4. W roku 2024 uzgodnionych zostało pozytywnie 11 dokumentacji projektowych, natomiast w 2023 – 7 dokumentacji projektowych. Wydane opinie dotyczyły: zakładów kosmetyczno – fryzjerskich i odnowy biologicznej – ok. 46%, inne – ok. 27%, obiektów żywieniowo – żywnościowych, obiektów ochrony zdrowia oraz obiektów wychowania i nauczania – po ok. 9%.

Ad. 5. W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 49 stanowisk odnośnie zgodności wykonania obiektu z projektem w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych (w tym 48 opinii pozytywnych, 1 opinię stwierdzającą niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, która nie stanowiła zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi). W 2023 roku wydano 45 pozytywnych opinii sanitarnych dopuszczających obiekty do użytkowania;

2 opinie stwierdzające niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi oraz 1 stwierdzającą, iż zgłoszona część nie może samodzielnie funkcjonować zgodnie z docelowym przeznaczeniem obiektu.

Ze wszystkich wpływających wniosków 61% odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, 39% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty żywieniowo - żywnościowe – ok. 41%, zakłady fryzjersko - kosmetyczne i odnowy biologicznej – ok. 27%, inne – ok. 14%, obiekty ochrony zdrowia i obiekty usługowo – handlowe – po ok. 8%, obiekty przemysłowe – ok. 2%.

W 2024 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 65 kontroli i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Bytomia.

Porównując rok 2024 i 2023, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 28%.

IX. Działalność w zakresie promocji zdrowia

Realizacja zadań w zakresie promocji zdrowia w 2024 r. na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe. Kampanie społeczne, akcje zdrowotne dotyczyły m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej.

W roku 2024 przeprowadzono 33 wizytacje, zorganizowano i przeprowadzono 14 akcji profilaktycznych, 27 zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży, 2 zajęcia warsztatowe dla seniorów, 2 wykłady dla przyszłych mam w szkołach rodzenia, 3 wystawy nt. profilaktyki nowotworowej związku z Światowym Dniem Walki z Rakiem oraz dot. rozsądnego stosowania antybiotyków w związku z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach i Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

• Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci promuje zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Głównym celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2023/2024 realizowana była XVII

edycja, którą zrealizowały 24 szkoły, gdzie przeprowadzono 5 wizytacji działań programowych. Ponadto zorganizowano w PSSE Bytom powiatowy konkursu Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę”.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu były dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe miały wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno - zdrowotne. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowały 34 placówki przedszkolne tj. 11 mniej niż w poprzedniej edycji, przeprowadzono 5 wizytacji. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto 2397 przedszkolaków. W 10 przedszkolach dla 268 przedszkolaków przeprowadzono zajęcia warsztatowe, podczas których zaprezentowano bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2023/2024 projekt zrealizowało 30 placówek przedszkolnych, edukacją objęto 1648 przedszkolaków.

- **Akcja #wybierz zdrowie**

Cele interwencji nieprogramowej jest propagowanie aktywności ruchowej poprzez zabawę, kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych oraz wspomaganie rozwoju społecznego i prawidłowych interakcji z rówieśnikami. Adresatami akcji byli uczniowie szkół podstawowych lub dzieci w miejscach wypoczynku letniego. Zadanie zrealizowane zostało w czasie wakacji z wykorzystaniem scenariusza zajęć pt. „Ścieżka do zdrowia” wśród 112 dzieci w 6 placówkach organizujących lato w mieście.

- **Kampania EFSA dotycząca bezpieczeństwa żywności - #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) prowadził kampanię dotyczącą bezpieczeństwa żywności pod nową nazwą #Safe2EatEU i kampanię #PlantHealth4Life . Celem kampanii było wspieranie konsumentów w dokonywaniu świadomych wyborów żywnościowych, wyjaśnienie naukowe podstawy bezpieczeństwa żywności, ułatwiając dostęp do informacji m.in. o stosowaniu suplementów diety, czy bezpiecznym przygotowywaniu i przechowywaniu produktów spożywczych, zwrócenie uwagi na szczególnie związek między zdrowiem roślin, a naszym codziennym życie. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych, dystrybuowano i eksponowano materiały podczas akcji profilaktycznych.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo - wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy i w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 10 akcji profilaktycznych, 249 osób palących papierosy skorzystało z pomiarów stężenia tlenu w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany dla dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 1786 dzieci z 37 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono 7 wizytacji programu.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem było zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowało 22 szkoły podstawowe, przeprowadzono 4 wizytacje działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niepokojące zjawiska, jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 21 szkół podstawowych, przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych. Podczas 3 przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych w szkołach podstawowych przedstawiono prezentacje oraz umożliwiono młodym osobom wykonanie zadań w narkogoglach

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmuje informacje dotyczące ograniczenia niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 13 szkół ponadpodstawowych i Internat Szkoły Baletowej.

Przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych oraz 4 zajęcia edukacyjne dla uczniów, podczas których umożliwiono młodym osobom wykonanie z testów w alkogoglach i narkogoglach

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Działania edukacyjne prowadzono dla młodzieży i seniorów podczas 12 warsztatów edukacyjnych, zadania przy użyciu alkogogli i narkogogli wykonało 401 uczestników zajęć. Podczas 14 akcji profilaktycznych prowadzono dystrybucję materiałów oraz zachęcano do wykonywania zadań przy użyciu alkogogli i narkogogli które wykonało 1040 osób. Zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, kampania informacyjno-edukacyjnej „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”, monitoring bezpłatnych szczepień przeciw HPV i #Unitedinprotection

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów. Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci ,w tym matek w oddziałach ginekologiczno-położniczych tuż po porodzie, przyszłych matek uczęszczających do szkół rodzenia, dzieci przedszkolnych, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowano podczas 11 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad. Przeprowadzono 2 wykłady w szkołach rodzenia oraz 2 pogadanki na oddziałach położniczych. W 10 przedszkolach przeprowadzono zajęcia profilaktyczne połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 18 szkół ponadpodstawowych, przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych..

- **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy

o nowotworach złośliwych Młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 20 szkół ponadpodstawowych w 2 placówkach przeprowadzono wizytację programu.

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2023/2024 program zrealizowało 20 szkół ponadpodstawowych w 5 placówkach przeprowadzono wizytację programu.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Podczas 5 akcji profilaktycznych zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS 16 szkół ponadpodstawowych zrealizowało wojewódzką akcję pt. Warto wiedzieć o HIV i AIDS polegającą na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych. Dodatkowo przeprowadzono 4 narady połączone z dystrybucją materiałów w przychodniach lekarskich.

Profilaktyka wad postawy

Popołnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciążone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2024 r. nasilono działania podczas 2 akcji profilaktycznych oraz przy współdziałaniu Sekcji HDiM w szkołach, w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono akcję profilaktyczną, warsztaty dla dzieci z przedszkola, zorganizowano wakacyjne okienko profilaktyczne z materiałami na temat bezpiecznego opalania i zdrowia. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu oplakatowano wagoniki Kolei Wąskotorowej. W okresie wakacji kolejka przemierza trasę Bytom – Miasteczko Śląskie stanowiąc ciekawy środek transportu i atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających nad Zalewem Nakło - Chechło. Dystrybuowano materiały w wersji

papierowej wśród organizatorów akcji lato oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Akcja „Bezpieczne Ferie 2024” „Bezpieczne Wakacje 2024”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: 2 akcje profilaktyczne, 10 zajęć edukacyjno-warsztatowych dla 199 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano 2 wystawy pt. „Superbakterie Oporniaki”, składające się z 8 plasz tematycznych obrazujących problem antybiotykooporności i 5 akcji profilaktycznych, podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne. Podczas 2 akcji profilaktycznych eksponowano tablicę informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących, rozpowszechniono materiały związane z grzybami, przeprowadzono spotkanie edukacyjne z seniorami z Środowiskowego Domu Pomocy Integracja w Bytomiu. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas zorganizowanych 10 akcji profilaktycznych i 15 pogadanek dla dzieci, młodzieży i seniorów dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w probówkach.

Głównym celem działań promocji zdrowia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu w 2024 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne

zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2024 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcie do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

X. Działalność laboratoryjna

W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2024 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2024 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 37 próbek (co stanowi spadek ilości próbek o 46% względem roku 2023),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 28 próbki (co stanowi wzrost o 27% względem ubiegłego roku),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 100 próbek (co stanowi 17% spadek względem roku ubiegłego).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie z grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens*.

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne oraz badania sensoryczne.

Na terenie miasta Bytom:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 142 próbek (co stanowi 25% spadek względem ubiegłego roku),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 45 próbek (w tym 6 próbek sanitarnych), co stanowi odpowiednio spadek ilości próbek fizykochemicznych o 20% i spadek ilości próbek sanitarnych o 33% względem ubiegłego roku.,
- w kierunku badań sensorycznych zbadano 30 próbek (wzrost ilości prób o 30% względem ubiegłego roku).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów.

W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 6 pobranych do badań próbek, w tym 5 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae*, 1 próbkę drobiu za obecność *Salmonella spp.*

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 8 próbek) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (w sumie 8 próbek).

Kontrolą sanitarną, w ramach corocznej akcji „mklk próchniczek”, objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 6 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Trzy z w/w próbek kwestionowano za obecność szkodników i ich pozostałości.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych. Zakwestionowano 1 próbę pobraną do badań sensorycznych z grupy warzyw (strączkowych) - brokuł mrożony, za obecność owadów.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. W próbkach przyjętych do badań w punkcie przyjęcia próbek w Bytomiu w roku 2024, wykonano:

- 10137 badań u 3379 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (co stanowi spadek ilości badań o 7% względem roku poprzedniego),
- 137 badań u 47 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 31% mniej badań względem 2023 roku),
- 51 badań dla 16 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (co stanowi 183% wzrostu badań względem roku ubiegłego),
- 52 badań u 20 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 35% mniej ilości badań względem 2023 roku),
- 15 badań dla 8 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (ilość badań wzrosła o 36% względem 2023 roku),
- 41 badania dla 25 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (ilość badań jest na tym samym poziomie względem roku poprzedniego),
- 1183 badania sporali (ilość badań porównywalna z rokiem 2023).

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2024, upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu przeprowadzili 2122 kontrole / wizytacje.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 353 decyzje administracyjne.

Ponadto wydano 321 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 62 mandaty karne na kwotę 16900 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji tj.

- wystawiono 3 tytuły wykonawcze,
- wydano 8 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 2915 zł.

W 2024 r. w 5 skontrolowanych obiektach stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano 5 decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS, które dotyczyły następujących obiektów: sklepów spożywczych, hurtowni spożywczej, magazynu detergentów i sklepu z odzieżą używaną. Decyzje nakazywały wstrzymania wprowadzania do obrotu środków spożywczych, kosmetyków i detergentów.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie chorób zawodowych, gdzie PPIS w Bytomiu wydał 42 decyzje w tym zakresie.

Podejmowane były również działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi oraz działania w ramach systemu RASFF/RAPEX.